

Ἀρ. Στελέχ. 5141

Ἀνξ. ἀρ. 72.

1
14

ΕΤΟΣ ΠΑΡΥΣΕΩΣ 1911

“Ο” ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ,

Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθὲν γραφεῖον
ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Τύπου.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ (COUPURES)

Ἀπόσπασμα “Ν. ΕΛΛΑΣ,”

Χρονολογία 19 ΙΑΝ. 1914

Υπογραφή.....

Σελίς 3 Στήλη 2

σκηγή ακούονται κουδούνια από άρνάνια και ήχος ποιμενικής φλογέρας, την οποίαν θα παίξη τσοπάνος έπίτηδες μισθωθείς. Μόλις άνοιξη ή αυλαία φαίνεται εις την σκηγήν ή βοσκοπούλα, εις μίαν ρεμβώδη στάσιν. Την βοσκοπούλαν ύποδέεται με πολλήν έπιτυχίαν ή κυρία

Αλλάβη, Αννίνου και Π. Δημητριάδοπουλου.
Την 5 1)2 μ.μ. θα δοθή εις την αίθουσαν του «Πειραϊκού Συνδέσμου» συναυλία εις ήν θα λάβωσι μέρος οι καθηγηται και αι καθηγήτριαι του 'Ωδείου τούτου ως και καθηγηται και καθηγήτριαι του 'Ωδείου 'Αθηνών, περί ής γράφομεν άνωτέρω.
Και τέλος κατά την αυτην ώραν θα γίνη συναυλία εις την αίθουσαν του Πειραϊκού 'Ωδείου.

Η Ρεπόρτερ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

Σειρά έργων, γραμμένη από λογίους πολεμήσαντας, από άξιωματικούς, από αυτόπτας δημοσιογράφους, ιστορούσα

άλλοθενών φοιτητών εις 1550.
— Οι δάσμοι του Βερολίνου έχουν γεμίσει από χιόνι, το όποιον επάγωσε και κάθε διαβάτης διατρέχει τον κίνδυνον να γλυστρήση και να τσακισθή· τέτοια δυστυχήματα άγγελονται άφθονα· άλλος κίνδυνος εινε τα χιόνια εις της στέγας των σπιτιών, τα όποια πέφτουν και στοιχίζουν ενίοτε την ζωήν των διαβατών. Το ασφαλέςτερον εινε να χαιρέτα κανείς το χιόνι εις τας πλατείας, αλλά οι κάτοικοι μιάς κοσμοπόλεως, όπως το Βερολίνον, έχουν τόσον όλίγον καιρόν δι' αυτό....

ΑΦΙΞΙΣ

Μετά δημηγόν εν Παρισίοις διακομήν επανήλθεν ο μικροβιολόγος ιατρός κ. Δ. Σωτηριάδης.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

“ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΟΥ ΡΟΪΔΗ,”

Αυτὸν τὸν τίτλον, (ἀπροσδιόνυσον κάπως και παρεξηγήσιμον), φέρει ὁ τελευταῖος ἐκδοθεὶς τόμος τῶν «Ἀπάντων» τοῦ Ἐμμανουὴλ Ροῖδῆ. Εἰς δύο περίπου ἑκατοντάδας σελίδων οἱ κ. κ Δ. Πετροκόκκινος και Α. Μ. Ἀνδρεάδης ἐφρόντισαν ἐπιμελῶς νὰ συγκεντρώσουν τὸν ἀγνωστον εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους Ροῖδῆν, Ροῖδῆν τὸν ἐπιγραμματοποιόν, Ροῖδῆν τὸν ἠθικολόγον, Ροῖδῆν τὸν λιβελλογράφον και τὸν πολιτικὸν συγγραφέα.

Εἶπα «τὸν ἀγνωστον». Κ' ἐπαναλαμβάνω τὴν λέξιν. Ἡ δημοσιογραφικὴ ἐργασία τοῦ Ροῖδῆ, ὁ πολεμιστὴς συγγραφεὺς, και «μυκτηριστὴς», ὁ ἔξω ἀπὸ τὸ πεδῖον τῆς λογοτεχνικῆς κριτικῆς και τῶν συζητήσεων διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὁ φίλος τοῦ Τριζούτη και τῶν ἀντιπάλων του πολέμιος, ὁ ἐχθρὸς τοῦ κομπογιαννιτισμοῦ και τῆς «ἀρτοκλασίας» τῶν ἐτησίων Προῦπολογισμῶν, ὁ δημοσίος «Ροῖδης», δὲν εἶνε θεβαίως ἀγνωστος εἰς τοὺς ἐπιζῶντας ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του.

Τὰ βέλη τοῦ τρομεροῦ σατυρικοῦ πεζογράφου «ἐνεπάγησαν» βαθεῖα εἰς τὰς σάρκας μερικῶν ἐξ ἐκείνων— τοὺς ἐπλήγωσαν. Αἱ οὐλαὶ μένουں ἀνεξάλειπτοι, ὅσον και ἂν ἐκύλισε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς κήτης, τὰ ρεῖματά του, ταχύρους ὁ ποταμὸς τοῦ χρόνου. Ἄλλ' ὅμως οἱ ἄλλοι ποῦ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τρεφόμεθα καιροῦς τώρα ἀπὸ τὴν ὕδαρῆ ψυχαρακὴν πεζογραφίαν, οἱ ὅποιοι παραστέκομεν εἰς τὴν μοιραίαν ἀποκολοκύνθωσιν τῆς Ἑλληνικῆς πρόξας και περιορίσαμεν εἰς τὴν αἰσθηματικὴν ρητορικὴν και τὴν δυσεσογραφίαν ὀλόκληρον περίπου τὴν με λυμένα τὰ μέτρα λογοτεχνικὴν παραγωγὴν, (ὁ κανὼν ἔχει και τὰς ἐξαιρέσεις του), ἐμεῖς, οἱ ὅποιοι ἐφθάσαμεν νὰ ἔχωμεν νεφελώδη τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων κ' ἐχάσαμεν κάθε κυριολεξίας και λογικῆς συναρτήσεως αἰσθημα, ἐμπρὸς εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ Ροῖδῆ, ἀνοίγομεν τὰ μάτια με κατάπληξιν χωρικοῦ ἐξ Ἀλεπουχωρίου, πρῶτην φορὰν ἐπισκεπτομένου μεγάλῃν πόλιν και βλέποντος τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς και τὸν αὐτοκίνητον τροχιόδρομον με τὰ μάτια κατάπληκτα, διάνοικτα μέχρις ἐξορύξεως.
Ὁ Ὅσκάδ Οὐάιλδ εἶπε κάποτε πρὸς νέον, ὅστις ἔθεσεν

ὑπὸ τὴν κρίσιν του στίχους.
— Γιατὶ δὲν γράφετε πεζᾶ,— ποῦ εἶνε και δυσκολώτερα ;
Και πραγματικῶς ἡ πεζογραφία χρειάζεται περισσοτέραν ἰσορροπήσιν αἰσθήσεως και διανοήσεως, περισσοτέραν παρατήρησιν, γνῶσιν, ἀκριβείαν, λογικὴν, συνάρτησιν. Δὲν ἀρκεῖ ποσὸν τι μέθης και μία πραγματικὴ και μία ὑποθετικὴ «Ἐκείνη». Δὲν ἀρκοῦν ὀλίγα δανεικα φράσεις, συννεφολογία, θαυμαστικά, ἀποσιωπητικά, και κάποια διακοσμητικὴ τυπογραφικὴ διάταξις. Δὲν ἀρκοῦν ὀλίγα συγκρούσεις ὁμοίως ἠχούντων στίχων, κ' αἱ φωνητικαὶ εἰκόνας δὲν ἐπαρκοῦν νὰ καλύψουν τὴν κενότητα ἐνὸς πεζογράφου.

Ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεως και δυσκόλως θα ἐστοχαζομήν νὰ παραβάλω ἀκόμη και μίαν πεζογραφικὴν σελίδα τοῦ Λεοπάδῆ, τοῦ Κουριέ, τοῦ Ρενάν, τοῦ Φλωμπέρ, τοῦ Παλαδιαμάντη, πρὸς ἓνα θεόπνευστον ὑψηλοπύργωτον χωρικὸν τοῦ Αἰσχύλου. Ἄλλ' εἶνε ἀπολύτως θεβαίον, ὅτι ὁ πεζὸς λόγος ἀνθισε πάντα μετὰ τὸν στιχηρὸν κ' ἐχρειάσθη ἓνας πολιτισμὸς ἀνώτερος ἐκείνου, ὅστις ἐγέννησε τὸν Ὅμηρον ὅπως πλαστῆ ὁ Θουκιδίδης και ὁ Αἰσχίνης (διὰ νὰ πάρωμεν τὰ παραδείγματα μας ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Γραμματολογίαν— ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς μόνης φυσικῶς ἀναπτυχθείσης Εὐρωπαϊκῆς λογοτεχνίας.

Ὁ τόμος, περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς ὁμιλῶ (τὸ Πνεῦμα τοῦ Ροῖδῆ, Λογοτεχνικὴ Βιβλιοθήκη Φέξη) περιέχει μετὰξὺ ἄλλων μίαν σειρὰν ἀποφθεγμάτων,— ἀνεκδότους σκέψεις ὀνομάζουσιν αὐτὰ οἱ ἐπιμεληθέντες τὴν ἐκδοσιν.

Τὸ εἶδος τοῦτο, ποῦ τόσον ἐδόξασαν οἱ Γάλλοι ἀπὸ τοῦ Λαρουσσικῶ και τοῦ Βοβενάργκ μέχρι τοῦ Ριβαρόλ και τοῦ Σαμφόρ, και τὸ ὅποιον προήγαγε μαθητὴς των ὁ Φρειδερίκος Νίτσε, ἀπαιτεῖ «πνεῦμα παράδοξον», κοινικὴν πείραν, κύνκιον βλέμμα και ἀκριβείαν φράσεως. Και ἂν ἀφαιρέσωμεν ἴσως ὀλίγα «μαξίμ», τοῦ Σολωμοῦ, μερικὰς δηρικὰς παρατηρήσεις τοῦ Λασκαράτου, δὲν θα μείνῃ τίποτε ἄλλο ἄξιον τῆς προσοχῆς μας—, ἐκτὸς τῶν ἀνεκδότων σκέψεων», τὰς ὁποίας περιλαμβάνει τὸ «Πνεῦμα τοῦ Ροῖδῆ».

Θὰ ἤρχετο κανεὶς νὰ ἦσαν περισσότεραι. Τόσον ὀλίγα δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀναδείξουν ἓνα μοραλιστ. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἐπολαιώθησαν. Μένουں παρ' ὅλα ταῦτα ἐξαιρετα

δείγματα τῆς τοιαύτης ἐκδηλώσεως τοῦ Ροῖδεῖου ταλάντου.

Τὶ Μαρτιάλειον βέλος αὐτῆ του ἡ σκέψις·
«Εἶχε πρὸ αὐτοῦ χάρτην, κάλαμον, μελανοδοχείον και πᾶν ὅ,τι χρειάζεται πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἀμαθείας του». Και ποῖος ὀρισμὸς θαυμάσιος μερικῶν δημοσιογράφων τοῦ καιροῦ του «Δημοσιογράφος—ἐμπροσ ἐπαίνου και ψόγου». Πόσον μυκτηριστικὸς ὁ ἀφορισμὸς του

«Πλατωνικὸς ἔρωσ —μαλακὸν παξιμάδιον διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας ὀδόντας». Και ἡ «μπουτάντ» αὐτῆ· «Καθηγηται πανεπιστημίου—λαϊκὸς κλήρος» και ὁ δηρικὸς αὐτὸς χαρακτηρισμὸς· «Ἄμα κατώρθωνε νὰ γνωρίσῃ τὰ ἐλαττώματα ἀνθρώπου τινὸς ἐξεμεταλλεύετο αὐτὰ ὡς ἄλλο Λαύριον». Και ἡ παρατήρησις αὐτῆ —πόσον ἀκριβῆς— « Πάντες οἱ ἔχοντες νύχια ἀγωνίζονται νὰ κατασπαράξωσι τοὺς ἔχοντας πτερά». Και ὁ ὑψηλότατος σαρκασμὸς «Σέβομαι τοὺς νεκροὺς και ὅταν ἀκόμη εἶνε ζῶνταν», Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ρομαντικοῦ ἔρωτος· «Ποιητικωτάτη γυνὴ ἠθέλεν εἶνε ἡ ἀπαιτούσα, ὡς ἡ Τροία δεκαετῆ πολιορκίαν, πρὶν ἢ παραδοθῆ». Πόση συμμετρία και ἀνθηρότης εἰς τὰς δύο αὐτὰς γραμμάς· «Καλὸς ἀνθρωπος ἠθέλεν εἶνε ὁ πρόθυμος νὰ κουρεύσῃ τὴν κόμην του, ἵνα ἐξ αὐτῆς κατασκευάσῃ φενάκην ὑπὲρ παντὸς φαλακροῦ φίλου του». Ὁ ὀρισμὸς τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας· «Τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον καλῶς ἐξεταζόμενον οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ λαβὴ μᾶστιγος.» Ἴδου και μίαν αἰσθητικὴν πεποιθῆσις ὅχι ἀξιοκαταφρόνητη· «Ἔργον τοῦ ποιητοῦ εἶνε νὰ περιγράψῃ τὴν ἐκ τῆς ἀληθοῦς τοῦ κόσμου θεωρίας πηγάζουσιν ἀπογοήτευσιν, ἢ τὴν ἐν προσκαιρῶ μέθῃ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἢ τῆς ἡδονῆς λήθην τῆς πικρίας ταύτης» μίαν κριτικὴν παρατήρησις· «Παρὰ τῷ Σαιξπηρῶ ἀνευρίσκει τις ἐνίοτε ἴχνη σοφολεῖου καλλονῆς, οὐδὲν ὅμως ἴχνος Σαιξπηρείου παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ», και μίαν ἄλλη· «Ὁ ἀληθὴς ποιητὴς πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ τὴν δρῦν, ἠτις ὅσον ὑψηλότερα αἶρει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανόν, τόσον βαθύτερα βυθίζει τὴν ρίζαν εἰς τὴν γῆν».

Και θ' ἀναφέρω τελευταῖον τὸν πεσομιστικὸν αὐτὸν ρεμβασμὸν· «Πολλάκις συμβαίνει νὰ πλήττῃ ἡμᾶς οἶονεὶ παίζουσα ἡ Εἰμαρμένη, οὐχὶ διὰ τῆς ρομφαίας της, ἀλλὰ δι' ἀπλοῦ μαστιγίου, νὰ νομίσωμεν ἑαυτοὺς θανατωθέντας ἐκ τῆς πληγῆς, και μετ' ὀλίγων ἡμέρας νὰ ἐξυπνή-